

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**PRIJEDLOG ZAKONA O FISKALIZACIJI
U PROMETU GOTOVINOM**

Zagreb, srpanj 2012.

PRIJEDLOG ZAKONA O FISKALIZACIJI U PROMETU GOTOVINOM

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. alineji 1., članku 16. i članku 51. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Problem svih suvremenih zemalja očituje se u stalnoj borbi i naporima da se raznim mjerama podigne razina svijesti o potrebi plaćanja poreza. Sigurnom i stalnom naplatom poreza omogućava se ravnomjerno punjenje proračuna, koji tada kroz financiranje javnih troškova omogućuje normalno funkcioniranje cijelog državnog aparata.

Sve zemlje bilježe određenu stopu sive ekonomije koja predstavlja veliki problem razvoja gospodarstva, ali i funkcioniranja državnog aparata. Izuzetak u tome nije ni gospodarstvo Republike Hrvatske. Razina poreznog morala, odnosno razina financijske discipline, danas u Republici Hrvatskoj nije na zadovoljavajućoj razini. U prilog navedenom govore i podaci iz međunarodnog istraživanja Europska studija vrijednosti (European Values Survey), 2008. , koje je provedeno u 47 europskih zemalja. Predmet istraživanja predstavljalo je preispitivanje kulture plaćanja poreznih obveza te mjerenje čimbenika koji utječu na visinu porezne utaje (povjerenje u institucije, raširenost poštenja, kvaliteta života i ostalo). Rezultati istraživanja pokazali su da Republika Hrvatska, zajedno sa zemljama regije, zauzima vrlo nisko mjesto u statistici urednih poreznih platiša što opet ukazuje na visoku razinu porezne utaje. Nadalje, istraživanja pokazuju da čimbenici koji dovode do utaje poreza jesu stajališta poreznih obveznika o pravednosti i složenosti poreznih propisa, o državi i uslugama koje država nudi, visini kazna za porezne prekršitelje ali i možda najvažnije o lakoći porezne utaje.

Dijelove predmetne analize moguće je primijeniti i na raspoložive podatke o ostvarenim prometima poduzetnika koji posluju u Republici Hrvatskoj. Prema analizi iskazanih prihoda, odnosno primitaka u poslovanju poduzetnika zamjetno je da se glavnina prometa ostvaruje poslovanjem preko računa. Detaljna analiza određenog broja poreznih obveznika, s različitih područja, ukazala je da učešće prometa u gotovini kod tih poreznih obveznika ne prelazi iznose od 15% ukupno ostvarenog prometa. Zanimljivi su i podaci o djelatnostima u kojima se uopće i bilježi promet u gotovini. Tako promet u gotovini bilježe uglavnom sljedeće djelatnosti: ugostiteljstvo te s njime povezane djelatnosti, trgovina na malo te neke od uslužnih djelatnosti. Prema statističkim izvješćima o obrađenim godišnjim prijavama poreza na dohodak od obrta i slobodnih zanimanja, djelatnosti u kojima se ostvaruju prometi u gotovini, upućuju na vrlo nisku razinu obavljanja djelatnosti.

Tako primjerice, iz godišnjih prijava poreza na dohodak fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost ugostiteljstva (restorani, barovi i ostalo) na bazi podnijetih prijava za 2010. godinu proizlazi da je prosječno ostvareni dnevni promet (365 dana) iznosi oko 620,00 kuna iz čega proizlazi prosječno ostvareni dnevni dohodak od 100,00 kuna. Uz navedene podatke, važno je i napomenuti da isti obveznici zapošljavaju 1,5 zaposlenih u istom razdoblju.

Iz godišnjih prijava poreza na dohodak fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost trgovine na malo na bazi podnijetih prijava za 2010. godinu proizlazi da je prosječno ostvareni dnevni promet (365 dana) iznosi oko 734,00 kuna iz čega proizlazi prosječno ostvareni dnevni dohodak od 85,00 kuna. Uz navedene podatke, ponovno ističemo da isti obveznici zapošljavaju 0,7 zaposlenih u istom razdoblju.

Dakle, analizirajući sve dostupne podatke ali i provedena istraživanja opravdano se nameće pitanje objektivnosti iskazivanja svih ostvarenih prometa u gotovini. U prilog navedenom ukazuju i provedeni porezni nadzori usmjereni na evidentiranje prometa u gotovini. Takvi porezni nadzori znatno su otežani a svode se na neprestano popisivanje zaliha proizvoda i usluga te njihovu usporedbu s ostvarenim prihodima. U postupcima nadzora troši se silna energija kako bi se djelotvorno i pravovremeno otkrili prekršitelji te poreznim sankcijama uklonili s tržišta dajući prostor urednim poreznim obveznicima.

Stoga se može zaključiti da je ne-izdavanje računa, uz ili bez dogovora o smanjenju iznosa za porez, svakodnevnica u plaćanju gotovinom. Međutim, učinjena šteta neizdavanja računa za ostvarene promete u gotovini je višestruka. Ne iskazivanjem prometa ostvarenog u gotovini, obveznici ne uplaćuju poreze prema ukupno ostvarenom prometu, a isti im nije ni osnovica za utvrđivanje godišnje obveze poreza na dohodak, odnosno poreza na dobit. Na opisani način proračuni ostaju bez prihoda od poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit i poreza na dohodak i prireza. Nadalje, naplaćeni iznosi, ali bez izdanog računa za ostvareni promet u gotovini omogućuju pojedincima punjenje privatnih računa, bez podmirivanja zajedničkih obveza. Na taj način građani nisu ni svjesni činjenice da svojim plaćanjem ne participiraju u javnim troškovima već u punjenju računa pojedinaca. Posljedica je stvaranje neloyalne konkurencije, ne-izdavatelji računa „ruše“ cijene i mogućnost konkurencije ostalim urednim poreznim obveznicima, dok proračun ostaje bez prihoda po osnovi poreza. Da bi se nadoknadili iznosi poreza koji nisu prikupljeni, a nužni su za stabilno financiranje javnih troškova, mora se tražiti druge mjere poreznog opterećenja, koja u konačnici najviše optereće građane.

Suzbijanje ove pojavnosti moguće je uspješno savladati koordiniranim međusobni nadzorom nad izdavanjem računa, posebice za promet ostvaren u gotovini, koje bi zajedno provodili i država ali i građani primatelji računa.

Gledajući navedeno država mora uložiti napore, ali i stvoriti pretpostavke kojima će se:

- spriječiti, odnosno barem svesti na najmanju moguću mjeru razina porezne utaje,
- unaprijediti postupci poreznog nadzora da isti budu brzi, djelotvorni i učinkoviti te
- podignuti razina svijesti kupaca da ne-izdavatelji računa ne obračunavaju poreze, krše porezne zakone, a dugoročno su i uzrok plaćanja većih poreza ili nekog drugog javnoga davanja.

Jedna od mjera koja se koristi kao mjera borbe protiv porezne utaje u dijelu neizdavanja računa je i propisivanje postupka fiskalizacije, kao skupa mjera kojima se uvodi nadzor nad izdavanjem računa za promet u gotovini. Veliki broj zemalja uveo je neki oblik fiskalizacije. Radna tijela Europske unije u nekoliko navrata raspravljala su o potrebi uvođenja fiskalizacije u prometu gotovinom. Razmatrajući različita rješenja fiskalizacije, preporuke radnih tijela bile su usmjerene na činjenicu da se postupak fiskalizacije mora provoditi na način kojima se provodi otvoreni postupak, a ne postupak u kojima proizvođač nekog hardvera ili softvera dobije pravo monopola.

Rješenja koje se primjenjuju razlikuju se od zemlje do zemlje, ali se ipak u bitnome mogu razlikovati dva temeljna oblika fiskalizacije: uvođenje fiskalnih blagajni - uređaja (hardversko rješenje) ili uspostava sustava kontrole izdavanja računa (softversko rješenje).

Iskustva zemalja koja su provela postupak fiskalizacije uvođenjem fiskalnih uređaja ukazuju danas na neke od uočenih problema odabranog modela fiskalizacije. Uvođenje fiskalnih blagajni zahtijeva certifikaciju i kontrolu rada fiskalnih blagajni na prodajnim mjestima, što u konačnici znači novi broj službenika (posebnih vještina) koji neposrednim uvidom na prodajnom mjestu utvrđuju je li na prodajnom mjestu upravo certificirana blagajna te ima li na prodajnim mjestima i drugih uređaja, što opet zahtijeva određeni broj službenika. Nadalje s obzirom da samo određene blagajne zadovoljavaju uvjetima fiskalizacije ovakvo rješenja nameće obvezu korištenja jednog ili nekoliko tipa blagajni čime se stvara monopol proizvođača određenog tipa blagajni. Kupci kao osobe kojima se izdaje račun u takvom modelu fiskalizacije ne vide vlastitu ulogu te stoga i nisu oslonac provedbe postupka fiskalizacije.

Na slična iskustva ukazuju i zemlje koje su kao model fiskalizacije izabrale softversko rješenje. Model zahtijeva upotrebu posebnog softvera, odnosno samo jednog rješenja na tržištu ili uspostava certifikacijskog sustava takvih posebnih softverskih rješenja. Ono što ovaj model razlikuje od fiskalnih uređaja je mogući iskorak s obzirom da takvo rješenje omogućuje daljnju nadogradnju sustava na način da isti mogu po potrebi razmjenjivati podatke s Poreznom upravom. Međutim i nadalje glavna zamjerka predloženom modelu je monopol proizvođača softverskog rješenja.

Neke od zemalja razmišljaju ili već imaju uvedene sustave koji kombiniraju oba rješenja. Na taj način moguće je naj-optimalnije uskladiti nedostatke i prednosti pojedinih modela. Na tom tragu je i rješenje koje se razvija primjerice prema dostupnim informacijama u Njemačkoj (kombinacija digitalnog potpisivanja računa i spremanja podataka lokalno na dodatnom uređaju).

Sagledavajući preporuke radnih tijela Europske unije, iskustva drugih zemalja koji su provele neki od modela fiskalizacije te uspoređujući učinke provedenih postupaka fiskalizacije u dijelu postignutih rezultata, ali i troškova koji prate uvođenje fiskalizacije ovim Zakonom predlaže se uvođenje fiskalizacije u prometu gotovinom na tragu kombinacije viđenih rješenja, koji prema procjenama donosi zadovoljavajuće koristi u odnosu na prateće troškove.

Stoga se ovim Zakonom propisuje način na koji se obavljaju transakcije prometa u gotovini, određuju se obveznici provedbe fiskalizacije kao i model fiskalizacije, propisuju se obvezni dijelovi računa koji trebaju poslužiti učinkovitoj provedbi poreznog nadzora, određuje se postupak etapnog uvođenja obveze fiskalizacije te sve ostale odredbe bitne za provedbu fiskalizacije.

Prema Zakonu, obveznikom fiskalizacije smatra se:

- fizička osoba obveznik poreza na dohodak od samostalne djelatnosti (obrt i s obrtom izjednačene djelatnosti, slobodna zanimanja te pod određenim uvjetima djelatnost poljoprivrede i šumarstva),
- fizička osoba obveznik poreza na dobit te
- pravna osoba obveznik poreza na dobit (trgovačka društva i ostali),
ako su obveznici izdavanja računa prema posebnim propisima.

Kako bi se pojednostavio postupak fiskalizacije za određene obveznike fiskalizacije, koji obavljaju djelatnost u manjem obimu, uvodi se pojam malog obveznika fiskalizacije. Prema Zakonu, malim obveznikom fiskalizacije smatraju se obveznici fiskalizacije - fizičke osobe, kojima se dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.

Nadalje, kako se obavljanje određenih djelatnosti može uspješno pratiti putem mjerljivih veličina (kao primjerice mjerenje potrošnje) kod takvih djelatnosti nije potrebno uvođenje obveze fiskalizacije te se odredbama Zakona taksativno nabrajaju djelatnosti za koje se ne propisuje obveza fiskalizacije bez obzira na obvezu izdavanja računa prema posebnom propisu. Međutim, s obzirom da nije moguće predvidjeti sve djelatnosti te njihove specifičnosti propisuje se i mogućnost da Vlada Republike Hrvatske može na prijedlog ministra financija donijeti odluku o oslobađanju određene djelatnosti od propisane obveze fiskalizacije u prometu gotovinom.

Zakonom se stvaraju pretpostavke da se uvođenjem fiskalizacije maksimalno iskoriste predviđeni postupci kako bi se osigurali podaci za uspješnu provedbu dijela poreznog nadzora. Stoga se dodatno uređuju odredbe o sadržaju računa, kako bi se podaci iskoristili za praćenje rada zaposlenih kod poslodavaca u dijelu duljine trajanja radnog vremena. Isto tako radi uspješne provedbe poreznog nadzora propisuje se i način numeriranja izdanih računa koji omogućuje djelotvorno praćenje svih izdanih računa.

U svrhu provedbe fiskalizacije u prometu gotovinom propisuje se da je obveznik fiskalizacije dužan nabaviti digitalni certifikat koji se u postupku fiskalizacije koristi za elektroničko potpisivanje elemenata računa te za identifikaciju obveznika fiskalizacije prilikom elektroničke razmjene podataka. Ovime se uvodi obveza obveznicima fiskalizacije da račune moraju izdavati putem elektroničkih naplatnih uređaja. Sada važeći zakonski propisi propisuju samo sadržaj računa ne ulazeći u način izdavanja računa već propisuju da se račun može izdati putem naplatnog uređaja ili na drugi odgovarajući način. Elektronički naplatni uređaji moraju omogućiti:

- korištenje programske podrške za elektroničko potpisivanje elemenata računa te
- omogućiti vezu (Internet) za elektroničku razmjenu podataka s Ministarstvom financija, Poreznom upravom.

Obveza izdavanja računa putem prilagođenih elektroničkih naplatnih uređaja značit će za neke obveznike fiskalizacije obvezu nabavke uređaja, a za one koji već imaju uređaje nadogradnju istih kako bi mogli provoditi postupke fiskalizacije.

Postupak fiskalizacije prema odredbama Zakona provodi u dva dijela:

- izdavanjem računa koji sadrži Jedinostveni identifikator računa te
- dostavom dnevnog izvješća o ostvarenom prometu tog radnog dana (dnevno izvješće).

Obveznik fiskalizacije prilikom izdavanja svakog računa za promet u gotovini (znači prije ispisa računa) elektronički potpisuje elemente računa te ih dostavlja Ministarstvu financija, Poreznoj upravi putem uspostavljene elektroničke (internetske) veze. Ministarstvo financija, Porezna uprava provjerava jesu li dostavljeni svi propisani elementi računa te jesu li potpisani ispravnim digitalnim certifikatom. Ako su kumulativno ispunjeni uvjeti (svi elementi računa i valjani digitalni potpis) Ministarstvo financija, Porezna uprava elementima računa određuje Jedinostveni identifikator računa (JIR) te isti vraća obvezniku fiskalizacije putem uspostavljene elektroničke veze. Ova razmjena se izvršava u nekoliko sekundi te se omogućuje da se ispiše račun na kojem je ispisan JIR što znači da se ispisuje račun kojeg je ovjerila Porezna uprava.

Obveznik fiskalizacije dužan je jednom dnevno, a najkasnije prije početka slijedećeg radnog dana dostaviti zbirne podatke o ostvarenom prometu tog radnog dana-dnevno izvješće. Dostavom dnevnog izvješća omogućuje se dodatna kontrola prometa u gotovini te brza reakcija ako podaci dostavljeni tijekom radnog dana nisu odgovarajući dnevnom izvješću.

Mali obveznici fiskalizacije smatraju se malima upravo radi obilježja niske razine obavljanja djelatnosti, što im daje pravo paušalnog oporezivanja. Stoga se za male obveznike fiskalizacije ne zahtijeva izdavanje računa putem elektroničkih naplatnih uređaja, već isti ovjeravaju u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi posebnu knjigu računa označenu rednim brojevima iz koje se izdaju računi. Na opisan način mali obveznici fiskalizacije ipak provode fiskalizaciju na način da izdaju račune na ovjerenim računima, ali nemaju dodatne troškove uspostave sustava fiskalizacije kao ostali obveznici fiskalizacije (nabavka uređaja i softvera koji imaju podršku za rad s digitalnim certifikatima, nabavka digitalnog certifikata, nabavka aplikacije za elektroničko potpisivanje, povezivanje na Internet, održavanje softvera i slično).

Zakonom su propisani i postupci koji su životni kao primjerice prekid uspostavljene veze, kvar uređaja te se propisuje postupanje u tim slučajevima, kako takve situacije ne bi narušile provedbu postupka fiskalizacije.

Zakonom se propisuje i obveza vođenja Evidencije obveznika fiskalizacije. Evidencija se stvara prikupljanjem podataka o obveznicima koji su započeli postupak fiskalizacije. Svrha Evidencije je dobivanje statističkih pokazatelja o broju obveznika fiskalizacije, a što za daljnje potrebe predstavlja dobar temelj za usporedbu podataka iz navedene Evidencije s podacima Financijske agencije o korisnicima certifikata.

Smisao provedbe fiskalizacije je da se uvede nadzor nad prometom u gotovini. Najvažnije karika fiskalizacije su građani koji plaćaju gotovinom kupnju dobara te nabavku usluga. Upravo ti građani koji postaju svjesni činjenice da porez koji oni plaćaju kroz cijenu mora završiti u proračunu, a ne na nečijem privatnom računu, u fiskalizaciji postaju građani inspektori. Dostavom Jedinostvenog identifikatora računa ili zaštitnog koda ili dostavom ovjerenog računa građani omogućuju državi kontrolu, a i sami postaju svjesni da plaćanjem poreza kroz plaćanje računa participiraju u javnim troškovima. Temeljem navedenih razloga Zakonom se omogućuje provjera računa od strane građana i to na način da svaki kupac, putem slanja SMS poruke ili upitom na web servis dostupan na Internet stranici Porezne uprave, može brzo i na jednostavan način provjeriti je li njegov račun prijavljen u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi. Također je predviđena mogućnost da račune malih obveznika fiskalizacije kupci, odnosno primatelji računa

mogu dostaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave predajom službeniku ili dostavom u, za to, predviđene sandučice.

Sumirajući navedeno fiskalizacija donosi velike koristi, ali i zahtijeva prilagodbu sustava kako Porezne uprave tako i poreznih obveznika. Porezni obveznici moraju nabaviti zadovoljavajuće uređaje i programsku podršku, uspostaviti povezanost te nabaviti certifikate. Porezna uprava treba uspostaviti centralni sustav prihvata i ovjere podataka te razviti sustav elektroničkog nadzora u prometu gotovinom. Kako bi se ostavilo dovoljno vremena za prilagodbu propisuje se i fazno uvođenje obveze fiskalizacije.

Zaključno važno je sagledati da uvođenje fiskalizacije donosi i niz neizravnih pozitivnih učinaka:

- potiče se razvoj softvera i pružanja informatičke podrške,
- potiče se tržišno nadmetanje,
- razvija se elektroničko poslovanje,
- potiče se informatizacija društva u cjelini te
- se omogućava samim poreznim obveznicima, obveznicima fiskalizacije, da uspostave djelotvorni sustav osobnih internih kontrola rada svojih zaposlenika.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona trošak uspostave centralnog sustava prihvata i ovjere podataka te sustava elektroničkog nadzora u prometu gotovini u prvoj godini iznosi 13 milijuna kuna, a u naredne dvije godine 15 milijuna kuna. Istovremeno očekuje se da će fiskalizacija u proračun donijeti oko 1 milijardu kuna godišnje više ubranog poreza, s izuzetkom prve godine kada se s obzirom na fazno uvođenje obveze fiskalizacije očekuje povećanje prihoda od oko 500 milijuna kuna. Procjena očekivanih prihoda izvršena je na temelju podatak o prometu onih djelatnosti u kojima se plaćanja isporuke dobara te obavljanja usluga najčešće izvršava u gotovini te na temelju podataka o razini sive ekonomije. Troškovi provedbe ovoga Zakona osigurani su u državnom proračunu, iz razloga što implementacija sustava predstavlja razvoj informatičkog sustava Porezne uprave čiji je trošak predviđen Okvirnim sporazumom za nabavu usluge korištenja, održavanja i razvoja novih funkcionalnosti, te prilagodbe zahtjevima EU Informatijskog sustava Porezne uprave sklopljenog između Ministarstva financija, Porezne uprave i APIS-IT d.o.o.

PRIJEDLOG ZAKONA O FISKALIZACIJI U PROMETU GOTOVINOM

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuje postupak fiskalizacije u prometu gotovinom, obveznici fiskalizacije, sadržaj računa za provedbu fiskalizacije, vođenje Evidencije obveznika fiskalizacije u prometu gotovinom, provedba fiskalizacije te nadzor nad provedbom ovoga Zakona.

Članak 2.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. Fiskalizacija u prometu gotovinom je skup mjera, koje se provode radi nadzora ostvarenog prometa u gotovini.
2. Jedinstveni identifikator računa je alfanumerički zapis koji se programski generira iz određenog seta podataka.
3. Elementima računa smatraju se podaci: osobni identifikacijski broj (OIB) obveznika fiskalizacije, datum i vrijeme, broj računa, iznos računa razvrstan po poreznoj stopi, zbrojni iznos naknade i poreza, način plaćanja i oznaka operatera naplatnog uređaja.
4. Zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije je alfanumerički zapis kojim se potvrđuje veza između obveznika fiskalizacije i izdanog računa.
5. Promet gotovinom je plaćanje za isporučena dobra ili obavljene usluge novčanicama ili kovanicama koje se smatraju platežnim sredstvom, karticama, čekom ili drugim sličnim načinima plaćanja, osim plaćanja na transakcijski račun kod banaka.
6. Poslovni prostor je svaki zatvoreni ili otvoreni prostor, ali i svako pokretno mjesto (kombi i dostavna vozila) koje služi za obavljanje djelatnosti isporuke dobara te obavljanje usluga.
7. Mali obveznici fiskalizacije jesu obveznici fiskalizacije za koje je propisan pojednostavljeni postupak fiskalizacije.

II. OBVEZNIK FISKALIZACIJE

Članak 3.

Obveznikom fiskalizacije smatra se :

1. fizička osoba obveznik poreza na dohodak po osnovi samostalne djelatnosti iz članka 18. Zakona o porezu na dohodak, te

2. pravna i fizička osoba koja se smatra obveznikom poreza na dobit prema članku 2. Zakona o porezu na dobit

a koji su prema odredbama posebnih propisa obveznici izdavanja računa za isporuku dobra ili obavljene usluge.

Članak 4.

Malim obveznikom fiskalizacije smatra se obveznik fiskalizacije iz članka 3. točke 1. ovoga Zakona, kojemu se dohodak i porez na dohodak utvrđuje u paušalnom iznosu prema Zakonu o porezu na dohodak i Pravilniku o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti.

Članak 5.

Iznimno od članka 3. ovoga Zakona, obveznikom fiskalizacije ne smatra se porezni obveznik koji ostvaruje promete u slijedećim djelatnostima:

1. prodaja karata ili žetona u putničkom prometu,
2. prodaja ulaznica,
3. prodaja na tržnicama,
4. prodaja novina i dnevnog tiska,
5. prodaja vlastitih poljoprivrednih proizvoda,
6. prodaja proizvoda i/ili usluga u poštanskom prometu,
7. zaprimanje uplata za sudjelovanje u igrama na sreću i zabavnim igrama,
8. prodaja robe ili usluga putem prodajnih automata,
9. pružanje bankarskih usluga, te
10. ostvareni prometi evidentirani preko mjernih instrumenata (električna energija, plin, voda, telefon i slično), od energetske, komunalne, elektroničke komunikacije i drugih pravnih osoba.

Članak 6.

Polazeći od specifičnosti obavljanja određene djelatnosti, Vlada Republike Hrvatske može na prijedlog ministra financija donijeti odluku o oslobođenju određene djelatnosti od propisane obveze fiskalizacije u prometu gotovinom.

Članak 7.

Ako obveznik fiskalizacije ostvaruje promet od različitih djelatnosti, izuzet je od obveze fiskalizacije samo za djelatnosti taksativno propisane člankom 5. ovoga Zakona te za djelatnosti oslobođene od obveze fiskalizacije na temelju odluke iz članka 6. ovoga Zakona.

Članak 8.

(1) Obveznici fiskalizacije dužni su provoditi postupak fiskalizacije u prometu gotovinom.

(2) Obveznici fiskalizacije dužni su prije početka izdavanja računa za promet u gotovini izvršiti sve radnje propisane ovim Zakonom za provedbu fiskalizacije.

III. SADRŽAJ RAČUNA

Članak 9.

(1) Za potrebe provedbe fiskalizacije račun, osim podataka propisanih Zakonom o porezu na dodanu vrijednost i drugim posebnim propisima, mora sadržavati ove podatke:

1. vrijeme izdavanja računa (sat i minuta),
2. oznaku operatera (osobe) na naplatnom uređaju,
3. oznaku načina plaćanja računa – novčanice, kartica, ček, transakcijski račun, ostalo,
4. Jedinstveni identifikator računa i
5. zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije.

(2) Obveznici fiskalizacije dužni su prilikom izdavanja računa, na računu iskazati sve podatke propisane stavkom 1. ovoga članka.

(3) Kopije izdanih računa obveznik fiskalizacije dužan je čuvati u skladu s odredbama Općeg poreznog zakona te posebnih propisa.

(4) Računi moraju biti izdani na papiru i sredstvom koji će ostati vidljivo do kraja propisanog roka za čuvanje računa.

Članak 10.

Oznaku operatera na naplatnom uređaju, kao osobe koja je izvršila naplatu na elektroničkom naplatnom uređaju iz članka 9. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona, obveznik fiskalizacije dužan je povezati s osobnim identifikacijskim brojem te osobe. Osobni identifikacijski broj (OIB) operatera naplatnog uređaja, dostavlja se Ministarstvu financija, Poreznoj upravi kao element računa.

Članak 11.

(1) Brojevi računa, koji su prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost i posebnih propisa sastavni dio računa, moraju slijediti neprekinuti numerički redoslijed, bez praznina, po svakom naplatnom uređaju, odnosno prodajnom prostoru.

(2) Neprekinuti numerički redoslijed svake kalendarske godine, po svakom naplatnom uređaju, odnosno prodajnom prostoru, kreće od broja 1 do broja n.

(3) Uz broj računa, iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, kao sastavni dio broja računa dostavlja se jedinstveni broj elektroničkog naplatnog uređaja kojeg po svakom elektroničkom naplatnom uređaju određuje obveznik fiskalizacije.

IV. EVIDENCIJA OBVEZNIKA FISKALIZACIJE U PROMETU GOTOVINOM

Članak 12.

(1) Obveznik fiskalizacije dužan je radi provedbe fiskalizacije u prometu gotovinom od Financijske agencije nabaviti digitalni certifikat koji se u postupku fiskalizacije koristi za elektroničko potpisivanje elemenata računa te za identifikaciju obveznika fiskalizacije prilikom elektroničke razmjene podataka.

(2) Ministar financija propisat će pravilnikom upute za obveznike fiskalizacije o postupcima pribavljanja odgovarajućih certifikata.

Članak 13.

Na temelju prikupljenih podataka kroz elektroničku razmjenu iz članaka 17. i 19. ovoga Zakona Porezna uprava vodi Evidenciju obveznika fiskalizacije u prometu gotovinom.

Članak 14.

Evidencija iz članka 13. ovoga Zakona sadrži osobni identifikacijski broj (OIB) i ime i prezime /naziv obveznika fiskalizacije.

V. POSTUPAK FISKALIZACIJE

Članak 15.

(1) Radi provedbe fiskalizacije u prometu gotovinom, obveznik fiskalizacije dužan je izdavati račune koji sadrže Jedinstveni identifikator računa.

(2) Radi provedbe fiskalizacije u prometu gotovinom, obveznik fiskalizacije dužan je dostaviti zbirne podatke o ostvarenom prometu tog radnog dana – dnevno izvješće.

Članak 16.

(1) Obveznik fiskalizacije radi provedbe fiskalizacije u prometu gotovinom prema članku 15. ovoga Zakona dužan je izdavati račune putem elektroničkih naplatnih uređaja.

(2) Elektronički naplatni uređaji iz stavka 1. ovoga članka moraju omogućiti korištenje programske podrške za elektroničko potpisivanje elemenata računa te omogućiti vezu (Internet) za elektroničku razmjenu podataka s Ministarstvom financija, Poreznom upravom.

Izdavanje računa koji sadrži Jedinstveni identifikator računa

Članak 17.

(1) Obveznik fiskalizacije prilikom izdavanja svakog računa za promet u gotovini, elektronički potpisuje elemente računa te ih dostavlja Ministarstvu financija, Poreznoj upravi putem uspostavljene elektroničke veze. Ministar financija propisat će pravilnikom oblik i strukturu (xml shemu) poruka s obveznim elementima računa.

(2) Ministarstvo financija, Porezna uprava provjerava jesu li dostavljeni svi propisani elementi računa te jesu li potpisani ispravnim digitalnim certifikatom.

(3) Ako su kumulativno ispunjeni uvjeti iz stavka 2. ovoga članka, Ministarstvo financija, Porezna uprava elementima računa, iz članka 2. točke 3. ovoga Zakona, određuje Jedinstveni identifikator računa te isti vraća obvezniku fiskalizacije putem uspostavljene elektroničke veze. Kao kratica za Jedinstveni identifikator računa koristi se oznaka JIR. Ministar financija propisat će pravilnikom duljinu i tip zapisa za Jedinstveni identifikator računa.

(4) Ako na temelju uvjeta iz stavka 3. ovoga članka, Ministarstvo financija, Porezna uprava ne može odrediti Jedinstveni identifikator računa, vraća obvezniku fiskalizacije poruku o odbijanju određivanja Jedinstvenog identifikatora računa putem uspostavljene elektroničke veze.

(5) Ministar financija propisat će pravilnikom, za potrebe izdavanja računa koji sadrži Jedinstveni identifikator računa, protokole i sigurnosne mehanizme za razmjenu poruka, model primjene kod kojeg se upotrebljava centralni informacijski sustav obveznika fiskalizacije za slanje i potpisivanje elektroničkih poruka, model primjene u kojem se slanje i potpisivanje poruka obavlja pojedinačno na elektroničkim naplatnim uređajima, standardne poruke o greškama kao i protokole o postupanju u slučaju grešaka.

Članak 18.

Jedinstveni identifikator računa te zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije, uz ostale obvezne podatke propisane člankom 9. ovoga Zakona, ispisuju se na računu za promet u gotovini, prilikom ispisa računa iz elektroničkog naplatnog uređaja. Ministar financija propisat će pravilnikom načine generiranja, duljinu i tip zapisa za zaštitni kod izdavatelja računa.

Dostavljanje dnevnih izvješća

Članak 19.

(1) Obveznik fiskalizacije dužan je jednom dnevno po završetku radnog dana, a najkasnije prije početka sljedećeg radnog dana Ministarstvu financija, Poreznoj upravi dostaviti zbirne podatke o ostvarenom prometu tog radnog dana – dnevno izvješće.

(2) Za potrebe provedbe fiskalizacije dnevno izvješće iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati ove podatke:

1. OIB,
2. izjavu o radnim danima i radnom vremenu,
3. datum,
4. vrijeme dostave dnevnog izvješća,
5. ukupno ostvareni promet razvrstan po poreznoj stopi,
6. broj izdanih računa te
7. broj storniranih računa.

(3) Izjavom o radnim danima i radnom vremenu smatra se podatak o intervalu radnih dana u tjednu te podatak o trajanju najduljeg radnog vremena izraženog u satima, po elektroničkom naplatnom uređaju, poslovnom prostoru ili kao zbirni podatak svih poslovnih prostora.

(4) Podatke iz stavka 2. ovoga članka, obveznik fiskalizacije potpisuje ispravnim digitalnim certifikatom, a dostavlja ih putem uspostavljene elektroničke veze.

(5) Ministarstvo financija, Porezna uprava provjerava jesu li dostavljeni svi propisani podaci izvješća te jesu li potpisani ispravnim digitalnim certifikatom, te ako su kumulativno ispunjeni uvjeti vraća potvrdu o zaprimljenosti.

(6) Ako na temelju uvjeta iz stavka 5. ovoga članka, Ministarstvo financija, Porezna uprava ne može zaprimiti dnevno izvješće, vraća obvezniku fiskalizacije poruku o odbitku zaprimanja dnevnog izvješća putem uspostavljene elektroničke veze.

(7) Ministar financija propisat će pravilnikom oblik i strukturu (xml shema) poruka za dnevna izvješća.

(8) Ministar financija propisat će pravilnikom, za potrebe dostavljanja dnevnih izvješća, protokole i sigurnosne mehanizme za razmjenu poruka, model primjene kod kojeg se upotrebljava centralni informacijski sustav obveznika fiskalizacije za slanje i potpisivanje elektroničkih poruka, model primjene u kojem se slanje i potpisivanje poruka obavlja pojedinačno na elektroničkim naplatnim uređajima, standardne poruke o greškama, kao i protokole o postupanju u slučaju grešaka.

Fiskalizacija u prometu gotovinom malih obveznika fiskalizacije

Članak 20.

(1) Iznimno od odredbe članka 16. ovoga Zakona, mali obveznici fiskalizacije iz članka 4. ovoga Zakona, dužni su izdati račun koji mora biti uvezan u posebnu knjigu računa označenu rednim brojevima.

(2) Uvezanu knjigu računa prije početka upotrebe ovjerava Ministarstvo financija, Porezna uprava.

(3) Mali obveznici fiskalizacije provode postupak fiskalizacije izdavanjem računa na način propisan stavcima 1. i 2. ovoga članka, ne primjenjujući postupke fiskalizacije propisane člancima 17., 18. i 19. ovoga Zakona.

(4) Ministar financija propisat će pravilnikom sadržaj te postupak ovjere uvezane knjige računa.

VI. POSEBNE ODREDBE

Nemogućnost izdavanja računa koji sadrži Jedinstveni identifikator računa

Članak 21.

(1) U slučaju prekida uspostavljene veze iz članka 17. stavka 1. ovoga Zakona, obveznik fiskalizacije izdaje račune sa sadržajem propisanim člankom 9. ovoga Zakona, bez podataka o Jedinstvenom identifikatoru računa.

(2) Obveznik fiskalizacije dužan je u roku od dva dana, računajući od dana u kojem je došlo do prekida veze, uspostaviti elektroničku vezu te dostaviti sve izdane račune iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Ministarstvo financija, Porezna uprava će svim dostavljenim računima odrediti Jedinstveni identifikator računa te ga dostaviti obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o zaprimljenosti naknadno dostavljenih računa.

(4) Na odgovarajući način propisan stavkom 2. ovoga članka, obveznik fiskalizacije dostavlja i dnevno izvješće iz članka 19. stavka 1. ovoga Zakona, u slučaju prekida uspostavljene veze.

Prestanak rada elektroničkog naplatnog uređaja prilagođenog za provedbu fiskalizacije

Članak 22.

(1) Ako dođe do potpunog prestanka rada elektroničkog naplatnog uređaja iz članka 16. ovoga Zakona, obveznik fiskalizacije izdaje račune prema postupku propisanom člankom 20. ovoga Zakona za male obveznike fiskalizacije.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, obveznik fiskalizacije obavezan je u roku od dva dana, računajući od dana u kojem je došlo do potpunog prestanka rada naplatnog uređaja uspostaviti rad naplatnog uređaja na način propisan člankom 16. ovoga Zakona.

(3) U roku iz stavka 2. ovoga članka obveznik fiskalizacije dužan je Ministarstvu financija, Poreznoj upravi dostaviti sve izdane račune i dnevna izvješća, putem uspostavljene elektroničke veze.

(4) Ministarstvo financija, Porezna uprava će svim dostavljenim računima odrediti Jedinствeni identifikator računa te ga dostaviti obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o zaprimljenosti naknadno dostavljenih računa.

(5) Obveznik fiskalizacije dužan je na kopijama ispostavljenih računa iz članka 20. stavka 1. ovoga Zakona, dopisati podatak o dobivenom Jedinствenom identifikatoru računa odmah po zaprimanju.

Storniranje računa

Članak 23.

Sve obveze propisane odredbama ovoga Zakona za izdavanje računa na odgovarajući način primjenjuju se i kod izdavanja računa za storniranje računa.

Obavijest o računu

Članak 24.

(1) Obveznik fiskalizacije dužan je u prodajnom prostoru na svakom elektroničkom naplatnom uređaju ili drugom vidnom mjestu istaknuti obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun.

(2) Ministar financija propisat će pravilnikom izgled i sadržaj obavijesti iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 25.

(1) Kupac te svaki primatelj računa dužan je zadržati izdani račun nakon izlaska iz poslovnog prostora.

(2) Kupac je dužan na zahtjev ovlaštene osobe, službenika Porezne uprave pokazati izdani račun.

Provjera računa

Članak 26.

(1) Kupci te svi primatelji računa mogu provjeriti je li njihov račun prijavljen Ministarstvu financija, Poreznoj upravi.

(2) Provjera se obavlja slanjem SMS poruke ili upitom na web servis dostupan na Internet stranici Porezne uprave.

(3) Račune malih obveznika fiskalizacije te račune izdane u slučajevima iz članka 22. ovoga Zakona, kupci odnosno primatelji računa mogu radi provjere dostaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave predajom službeniku ili dostavom u za to predviđene sandučice u ispostavama Porezne uprave.

(4) Ministar financija propisat će pravilnikom upute o načinima provjere izdanih računa putem servisa Porezne uprave slanjem SMS poruke ili upitom na web servis.

VII. NADZOR

Članak 27.

Nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donijetih na temelju ovog Zakona obavlja Ministarstvo financija, Porezna uprava.

VIII. POSTUPOVNE ODREDBE

Članak 28.

Za sva pitanja koja nisu uređena odredbama ovog Zakona, primjenjuju se odredbe Općeg poreznog zakona.

Članak 29.

Prekršajni postupak zbog povreda odredaba ovoga Zakona u prvom stupnju provodi nadležno prekršajno tijelo Ministarstva financija, Porezne uprave.

Članak 30.

Po postupcima iz ovog Zakona ne plaćaju se upravne pristojbe.

IX. NOVČANE KAZNE ZA POREZNE PREKRŠAJE**Članak 31.**

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se obveznik fiskalizacije ako:

1. ne provodi postupak fiskalizacije ili ne izvrši sve radnje propisane ovim Zakonom za provedbu fiskalizacije (članak 8., članak 16., članak 17. stavak 1. i članak 20.)
2. izdaje račune koji ne sadrže sve Zakonom propisane podatke (članak 9. stavci 1. i 2., članak 15. stavak 1.)
3. ne dostavi dnevno izvješće o ostvarenom prometu u propisanom roku (članak 15. stavak 2. i članak 19. stavak 1.)
4. dostavi dnevno izvješće bez svih Zakonom propisanih podataka ili dostavi dnevno izvješće koje nije potpisano ispravnim digitalnim certifikatom (članak 19. stavci 2., 3. i 4.).

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 1.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi, obvezniku fiskalizacije.

Članak 32.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se obveznik fiskalizacije ako:

1. za potrebe dostave elemenata računa ne poveže oznaku operatera to jest ime i prezime i OIB operatera na naplatnom uređaju i ne dostavi OIB operatera Ministarstvu financija, Poreznoj upravi (članak 10.)
2. ne osigura izdavanje brojeva računa neprekinutim numeričkim redoslijedom uz podatak o jedinstvenom broju elektroničkog naplatnog uređaja (članak 11.)
3. radi provedbe fiskalizacije u prometu gotovinom od Financijske agencije ne nabavi digitalni certifikat (članak 12.)
4. u roku od dva dana, računajući od dana u kojem je došlo do prekida veze, ne uspostavi elektroničku vezu te ne dostavi sve izdane račune (članak 21. stavak 2.)
5. u roku od dva dana, računajući od dana u kojem je došlo do potpunog prestanka rada naplatnog uređaja ne uspostavi rad naplatnog uređaja te ne dostavi izdane račune (članak 22. stavci 2. i 3.)
6. na kopijama ispostavljenih računa iz članka 20. stavka 1. ovoga Zakona, ne dopiše ili ne dopiše pravovremeno podatak o dobivenom Jedinstvenom identifikatoru računa (članak 22. stavak 5.)
7. kod izvršavanja storna računa ne postupa sukladno odredbama za izdavanje računa (članak 23.)
8. u prodajnom prostoru na svakom naplatnom uređaju ili drugom vidnom mjestu ne istakne obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun (članak 24.).

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 1.000,00 do 40.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi, obvezniku fiskalizacije.

Članak 33.

Novčanom kaznom od 200,00 do 2.000,00 kuna kaznit će se kupac te svaki primatelj računa koji ne zadrži izdani račun nakon izlaska iz poslovnog prostora ili ga ne pokaže na zahtjev službene osobe (članak 25.).

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 34.

(1) Od 1. siječnja 2013. godine obveza fiskalizacije propisuje se za obveznike fiskalizacije i to za velike i srednje poduzetnike prema odredbama Zakona o računovodstvu, te za obveznike fiskalizacije koji, kao jednu od djelatnosti, obavljaju djelatnost Pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (Oznaka I područja NKD 2007.).

(2) Od 1. travnja 2013. godine obveza fiskalizacije propisuje se za obveznike fiskalizacije i to obveznike fiskalizacije koji, kao jednu od djelatnosti, obavljaju djelatnost Trgovine na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikla (Oznaka G područja NKD 2007.) te obveznike koji obavljaju djelatnost slobodnih zanimanja iz članka 18. stavka 2. Zakona o porezu na dohodak.

(3) Od 1. srpnja 2013. godine obveza fiskalizacije propisuje se za sve obveznike fiskalizacije.

(4) Ministar financija propisat će pravilnikom način testiranja sustava elektroničkih naplatnih uređaja koje mogu provesti obveznici fiskalizacije prije početka obveze fiskalizacije.

Ovlasti ministra

Članak 35.

Ovlašćuje se ministar financija da u roku 4 mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnikom propiše:

1. upute za obveznike fiskalizacije o postupcima pribavljanja odgovarajućih certifikata iz članka 12. stavak 2. ovoga Zakona,
2. duljinu i tip zapisa za Jedinstveni identifikator računa (JIR) koji će Porezna uprava dostavljati kao potvrdu o uredno zaprimljenim elementima računa iz članka 17. stavka 3. ovoga Zakona,
3. oblik i strukturu (xml shema) poruka s obveznim elementima računa iz članka 17. stavka 1. ovoga Zakona,

4. načine generiranja, duljinu i tip zapisa za zaštitni kod izdavatelja računa kojim se potvrđuje veza između obveznika fiskalizacije i izdanog računa iz članka 18. ovoga Zakona,
5. oblik i strukturu (xml shema) poruka za zbrojna izvješća iz članka 19. stavka 7. ovoga Zakona,
6. protokole i sigurnosne mehanizme za razmjenu poruka, model primjene kod kojeg se upotrebljava centralni informacijski sustav obveznika fiskalizacije za slanje i potpisivanje elektroničkih poruka, model primjene u kojem se slanje i potpisivanje poruka obavlja pojedinačno na elektroničkim naplatnim uređajima, standardne poruke o greškama, protokole o postupanju u slučaju grešaka iz članka 17. stavka 5. i članka 19. stavka 8. ovoga Zakona,
7. sadržaj te postupak ovjere uvezane knjige računa iz članka 20. stavka 4. ovoga Zakona,
8. izgled i sadržaj obavijesti o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun iz članka 24. stavka 2. ovoga Zakona,
9. upute o načinima provjera izdanih računa putem servisa Porezne uprave (sms, web) iz članka 26. stavka 4. ovoga Zakona te
10. način testiranja sustava elektroničkih naplatnih uređaja koje mogu provesti obveznici fiskalizacije prije početka obveze fiskalizacije iz članka 34. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 36.

Ovaj Zakon objavit će se u Narodnim novinama, a stupa na snagu 1. siječnja 2013. godine, osim odredbe članka 24., članka 25. i članka 32. stavka 1. točke 8. i članka 33. koje stupaju na snagu 1. srpnja 2013. godine.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Članak 1. Zakona propisuje područja koja se uređuju Zakonom o fiskalizaciji u prometu gotovinom i to: postupak fiskalizacije u prometu gotovinom, obveznike fiskalizacije, sadržaj računa za provedbu fiskalizacije, Evidenciju obveznika fiskalizacije u prometu gotovinom, posebne odredbe za provedbu fiskalizacije te nadzor nad provedbom Zakona.

Uz članak 2.

Definiraju se pojmovi korišteni u ovom Zakonu na način da se taksativno navode značenja pojmova koji su korišteni u ovom Zakonu.

Uz članak 3.

Propisuje se tko se smatra obveznikom fiskalizacije.

Prema Zakonu obveznikom fiskalizacije smatra se:

- fizička osoba obveznik dohotka od samostalne djelatnosti (obrt i s obrtom izjednačene djelatnosti, slobodna zanimanja te pod određenim uvjetima djelatnost poljoprivrede i šumarstva)
- fizička osoba obveznik poreza na dobit
- pravna osoba obveznik poreza na dobit (trgovačka društva i ostali)

koji su prema odredbama posebnih propisa obveznici izdavanja računa. Navedeno znači ako je netko primjerice prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost oslobođen obveze izdavanja računa nije ni obveznik fiskalizacije prema odredbama ovoga Zakona.

Uz članak 4.

Kako bi se pojednostavio postupak fiskalizacije za određene obveznike fiskalizacije koji obavljaju djelatnost u manjem obimu, uvodi se pojam malog obveznika fiskalizacije. Stoga se ovom odredbom propisuje tko se smatra malim obveznikom fiskalizacije.

Prema Zakonu malim obveznikom fiskalizacije smatraju se fizičke osobe obveznici fiskalizacije kojima se dohodak od samostalne utvrđuje u paušalnom iznosu prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.

Uz članak 5.

Kako se obavljanje određenih djelatnosti može uspješno pratiti putem mjerljivih veličina (kao primjerice mjerenje potrošnje) kod takvih djelatnosti nije potrebno uvođenje obveze fiskalizacije. Stoga se odredbom članka taksativno nabrajaju djelatnosti za koje se ne propisuje obveza fiskalizacije.

Uz članak 6.

S obzirom da nije moguće predvidjeti sve djelatnosti te njihove specifičnosti ovom odredbom omogućuje se da Vlada Republike Hrvatske može na prijedlog ministra financija donijeti odluku o oslobađanju određene djelatnosti od propisane obveze fiskalizacije u prometu gotovinom.

Uz članak 7.

Kako se oslobođenje od obveze fiskalizacije propisuje za djelatnosti, a obveznici fiskalizacije mogu obavljati više djelatnosti pa i neke oslobođene od obveze fiskalizacije valjalo je propisati postupanje u tim slučajevima. Tako se propisuje da ako obveznik fiskalizacije ostvaruje promet

od različitih djelatnosti u tom slučaju izuzet je od obveze fiskalizacije samo za djelatnosti taksativno propisane člankom 5. Zakona, odnosno za djelatnosti koje se na temelju članka 6. odlukom Vlade Republike Hrvatske oslobađaju obveze fiskalizacije.

Uz članak 8.

Obveznicima fiskalizacije propisuje se obveza provedbe postupka fiskalizacije u prometu gotovinom. Međutim provedba postupka fiskalizacije znači i pravovremenu pripremu obveznika fiskalizacije, kako bi kada dođe potreba za izdavanjem računa za promet u gotovini bili spremni provesti postupak fiskalizacije. Stoga se propisuje obveza pravovremene pripreme za provedbu postupka fiskalizacije.

Uz članak 9.

Sadržaj računa propisan je odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost te nekim posebnim propisima (primjerice pravilnik o porezu na dohodak). Stoga se ovom odredbom propisuju dodatni elementi koje mora sadržavati račun za uspješnu provedbu postupka fiskalizacije. Dodatnim elementima, koji su propisani za potrebe fiskalizacije, smatraju se vrijeme izdavanja (sat i minuta), oznaka operatera (osobe) na naplatnom uređaju, oznaka načina plaćanja računa – novčanice, kartica, ček, transakcijski račun, ostalo, JIR i zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije.

Uz članak 10.

Propisuje se da oznaku operatera na naplatnom uređaju, kao osobe koja je isporučila dobro ili obavila uslugu, odnosno stvarno naplatila račun, obveznik fiskalizacije dužan je povezati s osobnim identifikacijskim brojem te osobe. OIB osobe operatera naplatnog uređaja dostavlja se Ministarstvu financija, Poreznoj upravi kao element računa. Ovim se osigurava dodatna mogućnost poreznog nadzora glede osoba zaposlenih kod obveznika fiskalizacije, posebice uspoređujući navedene podatke s podacima koji se još prikupljaju u postupku fiskalizacije kao što su: radni dani i radno vrijeme.

Uz članak 11.

Propisuje se da brojevi računa, koji su prema odredbama Zakona o porezu na dodanu vrijednost i drugim propisima sastavni dio računa, moraju slijediti kronološki numerički redosljed i to bez praznina po svakom naplatnom uređaju, odnosno prodajnom prostoru, a izdaju se svake kalendarske godine od broja 1 do broja n. Propisano je, da je, obveznik fiskalizacije dužan osigurati kronološki numerički redosljed brojeva računa. Broj računa sadrži i jedinstvenu oznaku elektroničkog naplatnog uređaja.

Uz članak 12.

U svrhu provedbe fiskalizacije u prometu gotovinom propisuje se da je obveznik fiskalizacije dužan nabaviti digitalni certifikat koji se u postupku fiskalizacije koristi za digitalno potpisivanje elemenata računa te za identifikaciju obveznika fiskalizacije prilikom elektroničke razmjene podataka.

Uz članak 13.

Propisuje se obveza vođenja Evidencije obveznika fiskalizacije. Evidencija se stvara naknadno na temelju podataka o obveznicima koji su započeli postupak fiskalizacije.

Uz članak 14.

Propisuje se sadržaj Evidencije.

Uz članak 15.

Propisuje se postupak fiskalizacije koji se prema odredbama Zakona provodi u dva dijela:

- izdavanjem računa koji sadrži Jedinostveni identifikator računa te
- dostavom dnevnog izvješća o ostvarenom prometu tog radnog dana (dnevno izvješće).

Uz članak 16.

Ovom odredbom uvodi se obveza obveznicima fiskalizacije da račune moraju izdavati putem elektroničkih naplatnih uređaja. Sada važeći zakonski propisi propisuju samo sadržaj računa ne ulazeći u način izdavanja računa već propisuju da se račun može izdati putem naplatnog uređaja ili na drugi odgovarajući način.

Odredbom se propisuje da je obveznik fiskalizacije dužan izdavati račune putem elektroničkih naplatnih uređaja koji moraju omogućiti:

- korištenje programske podrške za digitalno potpisivanje elemenata računa te
- omogućiti vezu (Internet) za elektroničku razmjenu podataka s Ministarstvom financija, Poreznom upravom.

Obveza izdavanja računa putem prilagođenih naplatnih uređaja značiti će za neke obveznike fiskalizacije obvezu nabavke uređaja, a za one koji već imaju uređaje nadogradnju istih kako bi mogli provoditi postupke fiskalizacije.

Uz članak 17.

Ovom odredbom propisan je postupak fiskalizacije u dijelu izdavanja ovjerenog računa.

Propisuje se da obveznik fiskalizacije prilikom izdavanja svakog računa za promet u gotovini (znači prije ispisa računa) digitalno potpisuje elemente računa te ih dostavlja Ministarstvu financija, Poreznoj upravi putem uspostavljene elektroničke veze. Ministarstvo financija, Porezna uprava provjerava jesu li dostavljeni svi propisani elementi računa te jesu li potpisani ispravnim digitalnim certifikatom. Ako su kumulativno ispunjeni uvjeti (svi elementi računa i valjani digitalni potpis) Ministarstvo financija, Porezna uprava elementima računa određuje jedinstveni identifikator računa (JIR) te isti vraća obvezniku fiskalizacije putem uspostavljene elektroničke veze. Ova razmjena se izvršava u nekoliko sekundi te se omogućuje da se ispiše račun na kojem je ispisan JIR što znači da se ispisuje račun kojeg je ovjerala Porezna uprava.

Ako Porezna uprava utvrdi da nisu dostavljeni svi elementi računa ili nisu ispravno digitalno potpisani, Porezna uprava odbija određivanje JIR-a te takvu poruku vraća obvezniku fiskalizacije. Smisao ovjere Porezne uprave dodjelom JIR je u činjenici da se stvara Jedinostveni identifikator računa putem kojeg svaki kupac može provjeriti je li porez, koji on plaća prodavatelju, već prijavljen Poreznoj upravi.

Uz članak 18.

Propisuje se da se, uz ostale obvezne podatke propisane člankom 9. Zakona, na računu za promet u gotovini prilikom ispisa računa iz elektroničkog naplatnog uređaja ispisuju i Jedinostveni identifikator računa te zaštitni kod izdavatelja obveznika fiskalizacije.

Zaštitni kod obveznika fiskalizacije predstavlja zapis koji je veza između obveznika i izdanog računa, a prema kasnijim odredbama posebno značenje ima prilikom „pucanja“ veze za razmjenu podatka obveznika fiskalizacije s obzirom da se tada na računu ispisuje samo zaštitni kod obveznika fiskalizacije. Zaštitni kod koristit će se kod provjere računa.

Uz članak 19.

Ovom odredbom propisan je postupak fiskalizacije u dijelu dostave dnevnog izvješća.

Propisuje se da je obveznik fiskalizacije dužan jednom dnevno, po završetku radnog dana, a najkasnije prije početka slijedećeg radnog dana dostaviti zbirne podatke o ostvarenom prometu tog radnog dana-dnevno izvješće. Taksativno su navedeni podaci koje izvješće mora sadržavati.

Novinu od podataka, sadržanih u dnevnom izvješću, predstavlja izjava o radnim danim i radnom vremenu. Na izvješću se ovaj podatak označuje intervalima, i to kao najdulji interval za neki od prodajnih prostora obveznika fiskalizacije. Ovaj podatak uz oznaku operatera omogućuje i porezni nadzor rada osoba zaposlenih kod obveznika fiskalizacije.

Nadalje, propisuje se da zbirne podatke o ostvarenom prometu-dnevno izvješće obveznik fiskalizacije potpisuje ispravnim digitalnim certifikatom, a dostavlja ih putem uspostavljene elektroničke veze Ministarstvu financija, Poreznoj upravi. Ministarstvo financija, Porezna uprava provjerava jesu li dostavljena izvješća sa svim propisanim podacima te jesu li potpisani ispravnim digitalnim certifikatom te u tom slučaju vraća potvrdu o zaprimljenosti. Ako nisu zadovoljeni propisani uvjeti da Ministarstvo financija, Porezna uprava ne može zaprimiti dnevno izvješće i tada vraća obvezniku fiskalizacije poruku o odbitku zaprimanja dnevnog izvješća putem uspostavljene elektroničke veze.

Dostavom dnevnog izvješća omogućuje se dodatna kontrola prometa u gotovini te brza reakcija ako podaci dostavljeni tijekom radnog dana nisu odgovarajući dnevnom izvješću.

Uz članak 20.

Mali obveznici fiskalizacije smatraju se malima, upravo radi obilježja niske razine obavljanja djelatnosti. Stoga se za male obveznike fiskalizacije ne zahtijeva izdavanje računa putem elektroničkih naplatnih uređaja, već isti ovjeravaju u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi posebnu knjigu računa označenu rednim brojevima. Odredbom se propisuje da su mali obveznici dužni izdati račun koji mora biti uvezan u posebnu knjigu.

Na opisan način mali obveznici fiskalizacije ipak provode fiskalizaciju na način da izdaju račune na ovjerenim računima, ali nemaju dodatne troškove uspostave sustava fiskalizacije kao ostali obveznici fiskalizacije (nabavka uređaja koji podržava digitalni potpis te Internet vezu, nabavka digitalnog certifikata, nabavka Internet mreže, održavanje softvera).

Uz članak 21.

U slučaju prekida uspostavljene elektroničke veze propisuje se da obveznik fiskalizacije izdaje račune sa sadržajem propisanim člankom 9. Zakona, bez podataka o Jedinostvenom identifikatoru računa. Određuje se rok (dva dana računajući od dana u kojem je došlo do prekida veze) u kojem je obveznik fiskalizacije (bez malog obveznika fiskalizacije) dužan uspostaviti elektronički vezu te dostaviti sve izdane račune, a Ministarstvo financija, Porezna uprava će svim dostavljenim računima odrediti Jedinostveni identifikator računa te ga dostaviti obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o zaprimljenosti naknadno dostavljenih računa, a sve putem naknadno uspostavljene elektroničke veze. Propisuje se da na odgovarajući način, obveznik fiskalizacije postupa i kada radi prekida veze nije dostavio dnevno izvješće.

Uz članak 22.

Propisuje se način na koji je obveznik fiskalizacije dužan postupiti u slučaju potpunog prestanka rada naplatnog uređaja putem kojeg izdaje račune te se određuje da u tom slučaju izdaje račune prema postupku propisanom za male obveznike fiskalizacije, a u roku od dva dana (računajući od

dana u kojem je došlo do potpunog prestanka rada naplatnog uređaja) dužan je uspostaviti rad naplatnog uređaja. U istom roku obveznik fiskalizacije dužan je dostaviti sve izdane račune i dnevna izvješća i to putem uspostavljene elektroničke veze. Svim dostavljenim računima Ministarstvo financija, Porezna uprava određuje Jedinostveni identifikator račun te ga dostavlja obvezniku fiskalizacije kao potvrdu o zaprimljenosti naknadno dostavljenih računa, a obveznik fiskalizacije dužan je na ispostavljenim kopijama računa, uvezanim u posebnu knjigu označenu rednim brojevima sukladno članku 20. stavku 1. Zakona, dopisati podatak o dobivenom Jedinostvenom identifikatoru računa i to odmah po zaprimanju.

Uz članak 23.

Propisuje se da se kod izdavanja storno računa primjenjuju sve odredbe ovoga Zakona koje se odnose na izdavanje računa.

Uz članak 24.

Propisuje se da je obveznik fiskalizacije dužan u prodajnom prostoru na svakom naplatnom uređaju ili drugom vidnom mjestu istaknuti obavijest o obvezi izdavanja računa te obvezi kupca da preuzme i zadrži izdani račun.

Uz članak 25.

Propisuje se da je kupac te svaki primatelj računa nakon izlaska iz poslovnog prostora dužan zadržati izdani račun, a kupac je dužan na zahtjev ovlaštene osobe, službenika Porezne uprave pokazati izdani račun.

Uz članak 26.

Smisao provedbe fiskalizacije je da se uvede nadzor nad prometom u gotovini. Najvažnija karika fiskalizacije su građani koji plaćaju gotovinom kupnju dobara te nabavku usluga. Upravo ti građani koji postaju svjesni činjenice da porez koji oni plaćaju kroz cijenu mora završiti u proračunu, a ne na nečijem privatnom računu, u fiskalizaciji postaju građani inspektori. Dostavom JIR ili zaštitnog koda ili dostavom ovjerenog računa građani omogućuju državi kontrolu, a i sami postaju svjesni da plaćanjem participiraju u javnim troškovima.

Stoga se ovom odredbom propisuje način provjere računa od strane građana. Propisuje se kupcima te svim primateljima računa mogućnost provjere je li njihov račun prijavljen u Ministarstvu financija, Poreznoj upravi, a provjera se obavlja slanjem sms ili upitom na web servis dostupan na Internet stranici Porezne uprave. Također je predviđena mogućnost da račune malih obveznika fiskalizacije te račune izdane u slučajevima iz članka 22. Zakona (računi izdani u slučaju prestanka rada naplatnog uređaja prilagođenog za provedbu fiskalizacije), kupci odnosno primatelji računa mogu dostaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave predajom službeniku ili dostavom u za to predviđene sandučice.

Uz članak 27.

Određuje se da nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa koji su donijeti na temelju ovog Zakona, obavlja Ministarstvo financija, Porezna uprava.

Uz članak 28.

Propisuje se da se za sva pitanja koja nisu uređena odredbama ovog Zakona primjenjuju odredbe Općeg poreznog zakona,

Uz članak 29.

Odredbom se propisuje nadležnost za provedbu prekršajnog postupka. Prekršajni postupak vodi nadležno prekršajno tijelo Ministarstva financija, Porezne uprave.

Članak 30.

Propisuje se da se po postupcima iz ovog Zakona ne plaćaju upravne pristojbe.

Uz članak 31.

Propisuju se minimum i maksimum novčane kazne koje se mogu izreći obvezniku fiskalizacije i odgovornoj osoba u slučaju počinjenog prekršaja uz taksativno navođenje djela prekršaja za koja su propisane novčane kazne.

Uz članak 32.

Propisuju se minimum i maksimum novčanih kazni koje se mogu izreći obvezniku fiskalizacije i odgovornoj osobi uz taksativno navođenje djela prekršaja za koja su propisane novčane kazne.

Uz članak 33.

Propisuje se minimum i maksimum novčane kazne koja se može izreći kupcu te svakom primatelju računa koji ne zadrži izdani račun nakon izlaska iz poslovnog prostora ili ga ne pokaže na zahtjev službene osobe.

Uz članak 34.

Kako Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2013. godine obveza fiskalizacije nastupa za sve obveznike fiskalizacije. Kako bi se svim obveznicima ostavilo vrijeme za prilagodbu ovom odredbom propisuje se postupno uvođenje fiskalizacije po skupinama obveznika fiskalizacije. Puna primjena za sve obveznike fiskalizacije uključujući i male obveznike fiskalizacije nastupila bi 1. srpnja 2013. godine.

Stoga se propisuje se, iznimno od članka 8. ovoga Zakona, tijekom 2013. godine postupno uvođenje obveze fiskalizacije za pojedine skupine obveznika te se utvrđuje koje su to pojedine skupine obveznika, a od 1. srpnja 2013. godine obveza fiskalizacije propisuje se za sve obveznike fiskalizacije.

Uz članak 35.

Ministru financija je dano ovlaštenje za donošenje pravilnika te je utvrđen rok za donošenje pravilnika.

Uz članka 36.

Propisuje se stupanje na snagu Zakona.